

การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรและทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์

มนต์วี จูดวง^{1*} สุทิน ฉากมงคล²

บทคัดย่อ

ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงและทัศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม โดยจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 281 ราย มาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Science (SPSS) พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (77.58%) อายุ ≥ 40 ปี (34.88%) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (42.35%) มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน (75.44%) รายได้รวมของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท (68.68%) สถานที่ตั้งฟาร์มอยู่ในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี (19.22%) ขนาดฟาร์ม 1-5 ไร่ (78.29%) จำนวนโรงเรือน 1 หลัง (80.78%) ลักษณะเลี้ยงแบบอิสระ (83.27%) โรงเรือนระบบเปิด (84.34%) จำนวนการเลี้ยง ≤ 200 ตัว (70.46%) แรงงานในฟาร์ม 1-2 คน (69.75%) ผลตอบแทนการเลี้ยง $\leq 500,000$ บาทต่อปี (54.45%) และไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม (91.10%)

เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์มมีทัศนคติเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์มเรียงตามลำดับ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจังหวัดเพชรบูรณ์สามารถให้คำแนะนำในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม การขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความสำคัญต่อการเลี้ยงสุกร และหลักเกณฑ์การตรวจประเมินมีความละเอียดชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.04, 4.00 และ 3.96 ตามลำดับ) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์มทัศนคติเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม เรียงตามลำดับ ได้แก่ เกษตรกรได้รับคำแนะนำหรือการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม การรับรองมาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ต่อการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร และเกษตรกรมีความสนใจที่จะขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 3.34, 3.26 และ 3.13 ตามลำดับ)

คำสำคัญ : มาตรฐานฟาร์ม, สุกร, ทัศนคติ, เพชรบูรณ์

เลขทะเบียนผลงานวิชาการเลขที่ : 60(2)-0116(6)-100

1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

2 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ 53210

* ผู้รับผิดชอบบทความ

The Study of situation and attitude of farmers on standard farm system in Phetchabun Province

Monwajee Chuduang^{1*} Sutin Chakmongkol²

Abstract

Study of the situation and attitude of farmers on standard farm system in 281 farmers in Phetchabun province, then analyzed by program Statistical Package for the social Science (SPSS). The results found that the majority of responder were male (77.58%) , ≥ 40 years old (34.88%), finished primary school level (42.35%), have 3-4 members in their family (75.44%) and 100,000 – 500,000 baht household per year (68.68%). Most of swine farms were in Wichianburi district (19.22%), 1-5 rai (78.29%), 1 house (80.78%), were freelance (83.27%), open system (84.34%), have ≤ 200 pigs (70.46%), had 1-2 labors (69.75%), income from swine farm $\leq 500,000$ baht per year (54.45%) and did not participate in standard farm system (91.1%).

The farmers who participated in standard farm system had strongly agree that the Phetchabun provincial livestock officers can advise them to be in standard farm system followed by the standard farm participant was necessary for farming and the rules of assess were clear ($\bar{x}$ = 4.04, 4.00 and 3.96, respectively). Otherwise, the farmers who did not participate in standard farm system had moderate agree that they were advised by the DLD officers to be in standard farm system followed by the standard farm system were usefulness for swine farming and they attend to participate in standard farm system ($\bar{x}$ =3.34, 3.26 and 3.13, respectively).

Keywords: standard farm, swine, attitude, Phetchabun

Research paper number. : 60(2)-0116(6)-100

¹Phetchabun Provincial Livestock Office. MuangPhetchabun, PhetchabunProvince, 67000

²Uttaradit Provincial Livestock Office. Lablae, Uttaradit Province, 53210

*corresponding author

บทนำ

ประเทศในอาเซียนเป็นแหล่งผลิตสุกรที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก รองจากจีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในประเทศ การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในอาเซียน ส่งผลให้รายได้ของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้อัตราการบริโภคเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มขยายตัว ประเทศในอาเซียนจึงต้องเร่งขยายการผลิตสุกรเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้น และเพื่อการส่งออกในภูมิภาคที่มีแนวโน้มเติบโตเช่นกัน

ลักษณะการผลิตสุกรในอาเซียนส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตในระดับเกษตรกรรายย่อย หรือการเลี้ยงแบบพื้นบ้าน (Backyard) ซึ่งยังมีปัญหาใน มาตรฐานการจัดการฟาร์ม ส่งผลให้ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคในบางช่วง สร้างความเสียหายให้กับปริมาณการผลิตสุกรในอาเซียนเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันประเทศในอาเซียนเริ่มมีการขยายการลงทุนในการเลี้ยงสุกรเชิงพาณิชย์หรือการเลี้ยงสุกรที่เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ (รวมทั้งการเลี้ยงระบบลูกเล้า) มีการลงทุนในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สุกรเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสุกร ประเทศผู้ผลิตสุกรที่สำคัญในอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม พม่า ฟิลิปปินส์ และไทย สัดส่วนร้อยละ 30.7 21.8 17.6 และ 13.5 ของปริมาณการผลิตสุกรของอาเซียนตามลำดับ (การแข่งขันในอุตสาหกรรมการผลิตสุกรใน AEC, 2559)

ในอดีตเกษตรกรไทยมักเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพเสริม โดยเลี้ยงไว้ไต่ถุนหรือหลังบ้าน ทำอาหารเป็นรำข้าวหรือเศษอาหารต่าง ๆ ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ซึ่งข้อดีของวิธีนี้คือความสะดวก ไม่ต้องลงทุนสูง แต่มีข้อเสียที่ไม่สามารถควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตได้ ใช้เวลานาน และมีอัตราแลกเนื้อสูงซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการเลี้ยงที่ต่ำ ในเวลาต่อมาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิชาการส่งผลให้เกิดการเลี้ยงเชิงอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการนำเข้าและปรับปรุงสายพันธุ์สุกร รวมถึงมีการป้องกันโรคและการจัดการสุขาภิบาลอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เลี้ยงสุกรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรรายย่อยมักประสบปัญหาด้านการเลี้ยงที่ยังขาดประสิทธิภาพในการป้องกันโรค ไม่สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานความปลอดภัยของกรมปศุสัตว์ รวมถึงยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขาดความรู้เชิงเทคนิคที่จำเป็น และไม่สามารถรับความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาเนื้อสุกรในท้องตลาดได้ (ปิติพีร์, 2557)

รูปแบบการเลี้ยงสุกรของไทยได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จากระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านหรือรายย่อยเปลี่ยนเป็นการเลี้ยงแบบการค้าหรืออุตสาหกรรมมากขึ้น มีการบริหารจัดการในรูปธุรกิจเต็มรูปแบบเป็นฟาร์มขนาดกลาง และขนาดใหญ่มากขึ้น มีโรงเรือนเป็นอาคารแบบถาวร การเลี้ยงแบบโรงเรือนปิด และมีระบบควบคุมอุณหภูมิ จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างการผลิตเชิงอุตสาหกรรม และการเลี้ยงแบบอาชีพเสริมอย่างเด่นชัด ทำให้ลักษณะการประกอบการ การเลี้ยงต้นทุน และสภาพปัญหาของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างชัดเจน ฟาร์มขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สามารถผลิตสุกรป้อนตลาดได้ถึงร้อยละ 80.0 ของปริมาณสุกรทั้งหมด และอีกร้อยละ 20.0 เป็นสุกรจากฟาร์มของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งกระจายอยู่โดยทั่วไป (นวลจันทร์และคณะ, 2551)

หากพิจารณาโครงสร้างการผลิตสุกรในปัจจุบัน พบว่าการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยมีรูปแบบการเลี้ยงอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ 1. ผู้เลี้ยงสุกรรายอิสระ (ประกอบด้วยฟาร์มสุกรที่ผลิตลูกสุกรขุน ฟาร์มสุกรที่ซื้อลูกสุกรขุนมาเลี้ยงเป็นสุกรขุน และฟาร์มสุกรที่ผลิตลูกสุกรเองและเลี้ยงสุกรขุน) 2. ผู้ประกอบการสุกรแบบครบวงจร และ 3. ผู้เลี้ยงสุกรพันธะสัญญากับผู้ประกอบการครบวงจรทั้งแบบรับจ้างเลี้ยงและแบบประกันราคา โดยสัดส่วนการผลิตกว่าร้อยละ 52.4 ยังคงเป็นการเลี้ยงสุกรในรูปแบบของผู้เลี้ยงรายอิสระ ขณะที่การผลิตสุกรของผู้ประกอบการแบบครบวงจร มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 47.6 ของการผลิตทั้งหมด ทั้งนี้ แม้ว่าสัดส่วนการผลิตในกลุ่มของผู้ประกอบการแบบครบวงจรจะอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มผู้เลี้ยงอิสระ แต่ก็มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนอย่าง

ต่อเนื่อง ผลจากการเลี้ยงสุกรที่มีการลงทุนสูง อีกทั้งธุรกิจต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงค่อนข้างมากโดยเฉพาะปัญหา ด้านระดับราคาที่เป็นผันผวน และปัญหาโรคระบาด ทำให้ผู้เลี้ยงสุกรอิสระบางรายต้องประสบกับภาวะขาดทุนและ เลิกกิจการไปเป็นจำนวนมาก หรือในบางรายต้องปรับการเลี้ยงมาอยู่ในรูปแบบพันธะสัญญากับผู้ประกอบการ ครบวงจรแทน (จิราภรณ์, 2557)

สนธิ แก้วหวังสกุล (2547) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการและการลงทุนการเลี้ยงสุกรที่มีและ ไม่มีระบบมาตรฐานในจังหวัดราชบุรีและนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า ฟาร์มที่มีระบบมาตรฐานให้ผลตอบแทน ที่น้อยกว่าฟาร์มที่ไม่มีระบบมาตรฐาน ทั้งนี้ เนื่องจากมีต้นทุนการก่อสร้างปรับปรุงฟาร์มที่สูงกว่า ในเรื่องของการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เตาเผาทำลายซากสุกร บ่อและโรงพญาฆ่าเชื้อ และการมีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม แนวทางการพัฒนา คือ ควรปรับปรุงฟาร์มให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม ถึงแม้ว่าได้รับผลตอบแทนการลงทุนที่ น้อยกว่าฟาร์มที่ไม่มีระบบมาตรฐาน แต่การเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มจะเกิดการปรับปรุงคุณภาพการผลิต ทำให้สุกรเป็นที่ยอมรับทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้เลี้ยงสุกรขุนได้รับความรู้และร่วมมือในการพัฒนาการเลี้ยงสุกรขุนเป็นระบบมาตรฐาน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเงินลงทุนแก่ผู้เลี้ยงสุกรที่ต้องการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มโดยการให้เงินกู้ยืมอัตรา ดอกเบี้ยต่ำ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรทั้งสิ้น 995,102 คน จำนวนครัวเรือน 332,737 ครัวเรือน (สำนักงาน จังหวัดเพชรบูรณ์, 2559) มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจำนวน 946 ราย จำนวนสุกรในพื้นที่จังหวัดรวมทั้งสิ้น 39,295 ตัว (กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์ กรมปศุสัตว์, 2560) ทั้งนี้มีฟาร์มสุกรที่ ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มจำนวน 69 ฟาร์ม (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2560) โดยฟาร์มสุกรที่ ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม จะต้องผ่านการตรวจประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด เพื่อสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการ อีกทั้งเป็นการควบคุม ป้องกันโรคระบาดสัตว์ของกระบวนการผลิต ซึ่งอาจ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สร้างมูลค่า ให้แก่เกษตรกรจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เป็นอย่างดี

การส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์จึงมีความสำคัญซึ่งกรมปศุสัตว์ ได้ดำเนินงานเรื่องการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 (กรมปศุสัตว์, 2554) โดยเริ่มจาก 3 ชนิดสัตว์คือ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร และ มาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตร และสหกรณ์เรื่องมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงประกาศ เป็นระยะ และล่าสุดในปี 2558 กรมปศุสัตว์มีการปรับปรุงระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออก ใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์เพื่อให้การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ สอดคล้องกับระบบการรับรองตามมาตรฐานสากล และเป็นไปตามหลักวิชาการมีมาตรฐานการปฏิบัติงานใน แนวทางเดียวกัน

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เห็นความสำคัญของระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์จึงได้วาง แนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ผู้บริโภค อีกทั้งเป็นการควบคุม และป้องกันโรคระบาดสัตว์ และโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน แต่จากสถิติ จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสุกรและจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มข้างต้น จะเห็นได้ว่าฟาร์มสุกรที่ได้รับ รองมาตรฐานฟาร์มยังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรและทัศนคติของเกษตรกรผู้ เลี้ยงสุกรต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสามารถนำผลการศึกษาไปใช้วางแผนการ ส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรให้เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น และผลการวิจัยสามารถใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยต่อเนื่องในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ศึกษาข้อมูลการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

วิธีการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. พื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ประชากร/ตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 946 ราย ใช้การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% จะได้ขนาดของตัวอย่างเท่ากับ 281 ราย ดังแสดง

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ($e=0.05$)

$$\text{แทนค่าตามสูตรจะได้} \quad n = \frac{946}{1+(946)(0.05)^2} = 280.72$$

- เลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในแต่ละอำเภอ

- เลือกกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรผู้เลี้ยงสุกรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

อำเภอ	เกษตรกร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมืองเพชรบูรณ์	57	17
หล่มสัก	129	38
หล่มเก่า	136	41
เขาค้อ	28	8
น้ำหนาว	30	9
วังโป่ง	127	38
ชนแดน	130	39
หนองไผ่	85	25
บึงสามพัน	16	4
วิเชียรบุรี	180	54
ศรีเทพ	28	8
รวม	946	281

3. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

3.1 ข้อมูลทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพของคนในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน และรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนต่อปี

3.2 ข้อมูลการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ สถานที่ตั้งฟาร์ม ขนาดฟาร์ม จำนวนโรงเรือน ลักษณะโรงเรือน ประสิทธิภาพการทำฟาร์มเลี้ยงสุกร ประเภทสุกร จำนวนสุกรในฟาร์ม จำนวนแรงงานภายในฟาร์ม ลักษณะการเลี้ยง รายได้หรือผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยต่อปี รายได้ของการเลี้ยงภายหลังจากหักต้นทุนแล้ว และสถานภาพการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

3.3 ทศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

4. ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2560 ถึง เดือนกรกฎาคม 2560 วิเคราะห์สรุปผลการศึกษาดือน สิงหาคม 2560

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ทศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

ตอนที่ 4 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษา

1. ทดสอบแบบสอบถามกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดอุดรดิตถ์แบบไม่เฉพาะเจาะจง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ประมวลผล วิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำข้อมูล ที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for Social Sciences (SPSS)

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 3 ทศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม กำหนดคะแนนแบบ rating scale แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทัศนคติ ทำโดยกำหนดค่าเพื่อประเมินทัศนคติ โดยประยุกต์ใช้มาตราส่วน ประเมินค่า (Applied Rating Scale) แบบ Numerical Rating Scale นำค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปล ความหมาย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัยช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

การแปลผลทัศนคติของเกษตรกร นำค่าเฉลี่ยของแต่ละประเด็น มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การ แปลความหมาย โดยได้กำหนดระดับค่าคะแนนเกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00	ความหมาย	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41- 4.20	ความหมาย	เห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40	ความหมาย	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60	ความหมาย	เห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80	ความหมาย	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3 เผยแพร่ข้อมูลการศึกษาวิจัยเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ และเป็นข้อมูลพื้นฐานเทียบเคียงให้ หน่วยงานที่สนใจได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐาน สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

- 1.1 เพศ ร้อยละ 77.58 เป็นเพศชาย และร้อยละ 22.42 เป็นเพศหญิง
- 1.2 อายุ ร้อยละ 34.88 อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี รองลงมาคือร้อยละ 30.60 อายุมากกว่าหรือ เท่ากับ 50 ปี และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 6.05 อายุ 60 ปีขึ้นไป
- 1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 75.44 มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน รองลงมาคือร้อยละ 12.10 มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน และร้อยละ 0.71 มีสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป
- 1.4 ระดับการศึกษา ร้อยละ 42.35 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาคือร้อยละ 27.05 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. หรือเทียบเท่า และร้อยละ 6.41 สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี
- 1.5 การประกอบอาชีพของคนในครัวเรือน ร้อยละ 53.02 มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพ ทำนา รองลงมาคือร้อยละ 19.93 ทำไร่ และร้อยละ 1.78 รับจ้างนอกภาคการเกษตร
- 1.6 แรงงานในครัวเรือน ร้อยละ 54.45 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 - 4 คน รองลงมาคือร้อยละ 41.64 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน และร้อยละ 3.91 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 5-6 คน
- 1.7 รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนต่อปี ร้อยละ 68.68 มีรายได้รวมระหว่าง 100,001 - 500,000 บาทต่อปี รองลงมาคือร้อยละ 27.05 มีรายได้รวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาทต่อปี และร้อยละ 0.36 มี รายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 1,000,001 บาทต่อปี

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นฐาน สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

รายการ	จำนวนเกษตรกร (N=281)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	218	77.58
หญิง	63	22.42
2. อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	0	0.00
มากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	6	2.14
มากกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	74	26.33
มากกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	98	34.88
มากกว่าหรือเท่ากับ 50 ปี	86	30.60
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	17	6.05
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 2 คน	34	12.10
3 – 4 คน	212	75.44
5 – 6 คน	33	11.74
7 คนขึ้นไป	2	0.71
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	34	12.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	119	42.35
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า	76	27.05
อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า	34	12.10
ปริญญาตรี	18	6.41
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	0	0.00
5. การประกอบอาชีพของคนในครัวเรือน		
ทำนา	149	53.02
ทำสวน	49	17.44
ทำไร่	56	19.93
ค้าขาย	29	10.32
รับราชการ	9	3.20
รับจ้างทางการเกษตร	28	9.96
รับจ้างนอกภาคเกษตร	5	1.78
เลี้ยงสัตว์	36	12.81

ตารางที่ 2 (ต่อ) แสดงข้อมูลพื้นฐาน สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

รายการ	จำนวนเกษตรกร (N=281)	ร้อยละ
6. แรงงานในครัวเรือน		
1-2 คน	117	41.64
3-4 คน	153	54.45
5-6 คน	11	3.91
7 คนขึ้นไป	0	0.00
7. รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนต่อปี		
≤ 100,000 บาท	76	27.05
100,001 – 500,000 บาท	193	68.68
500,001 – 1,000,000 บาท	11	3.91
≥1,000,001 บาท	1	0.36

2. ข้อมูลสภาพการเลี้ยงสุกร

2.1 สถานที่ตั้งฟาร์ม ร้อยละ 19.22 อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี รองลงมาคือร้อยละ 14.59 อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหล่มเก่า และ ร้อยละ 1.42 อยู่ในเขตอำเภอวังสามพัน

2.2 ขนาดฟาร์มหรือพื้นที่การเลี้ยงสุกรไม่รวมที่อยู่อาศัย ร้อยละ 78.29 มีขนาด 1-5 ไร่ รองลงมาคือร้อยละ 18.51 ขนาด 6-10 ไร่ และร้อยละ 0.36 มีขนาดมากกว่า 15 ไร่

2.3 จำนวนโรงเรือน ร้อยละ 80.78 มีโรงเรือน 1 หลัง รองลงมาคือร้อยละ 15.30 มีโรงเรือน 2 หลัง และร้อยละ 0.36 มีโรงเรือน 4 หลังขึ้นไป

2.4 ลักษณะโรงเรือน ร้อยละ 84.34 เป็นโรงเรือนระบบเปิด และร้อยละ 15.66 เป็นโรงเรือนระบบปิด

2.5 ประสบการณ์การเลี้ยงสุกร ร้อยละ 47.69 มีประสบการณ์การเลี้ยงสุกร 1-5 ปี รองลงมาคือร้อยละ 35.23 มีประสบการณ์การเลี้ยงสุกร 6-10 และร้อยละ 0.71 มีประสบการณ์การเลี้ยงมากกว่า 15 ปีขึ้นไป

2.6 ประเภทสุกร ร้อยละ 81.49 เลี้ยงสุกรขุน รองลงมาคือร้อยละ 14.59 เลี้ยงสุกรพ่อแม่พันธุ์ และร้อยละ 3.91 เลี้ยงสุกรอื่นๆ เช่น สุกรอนุบาล

2.7 จำนวนสุกรในฟาร์ม ร้อยละ 70.46 เลี้ยงสุกรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 ตัว รองลงมาคือร้อยละ 16.73 เลี้ยงสุกร 201-500 ตัว และร้อยละ 0.71 เลี้ยงสุกรมากกว่า 800 ตัวขึ้นไป

2.8 จำนวนแรงงานภายในฟาร์ม ร้อยละ 69.75 มีแรงงานในฟาร์ม 1-2 คน รองลงมาคือร้อยละ 27.76 มีแรงงานในฟาร์ม 3-4 คน และร้อยละ 0.36 มีแรงงานในฟาร์มมากกว่า 7 คนขึ้นไป

2.9 ลักษณะการเลี้ยงสุกร ร้อยละ 83.27 เลี้ยงแบบอิสระ และ ร้อยละ 16.73 เลี้ยงแบบมีพันธะสัญญากับบริษัท

2.10 รายได้หรือผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 54.45 มีรายได้จากการเลี้ยงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000บาท รองลงมาคือร้อยละ 38.43 มีรายได้ 500,001 - 1,000,000 บาท และร้อยละ 0.71 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 1,500,001 บาท

2.11 รายได้จากการเลี้ยงภายหลังหักต้นทุน ร้อยละ 62.28 เลี้ยงสุกรได้กำไร รองลงมาคือร้อยละ 24.91 เท่าทุน และร้อยละ 4.98 ขาดทุน

2.12 การรับรองมาตรฐานฟาร์มจากการมปคสัตว ร้อยละ 91.10 ไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม และ ร้อยละ 8.90 ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม

ตารางที่ 3 ข้อมูลสภาพการเลี้ยงสุกร

รายการ	จำนวนเกษตรกร (N=281)	ร้อยละ
1. สถานที่ตั้งฟาร์ม		
อำเภอเมือง	17	6.05
อำเภอหล่มสัก	38	13.52
อำเภอหล่มเก่า	41	14.59
อำเภอเขาค้อ	8	2.85
อำเภอน้ำหนาว	9	3.20
อำเภอวังโป่ง	38	13.52
อำเภอชนแดน	39	13.88
อำเภอหนองไผ่	25	8.90
อำเภอบึงสามพัน	4	1.42
อำเภอวิเชียรบุรี	54	19.22
อำเภอศรีเทพ	8	2.85
2. ขนาดฟาร์ม		
1 – 5 ไร่	220	78.29
6 -10 ไร่	52	18.51
11 – 15 ไร่	8	2.85
มากกว่า 15 ไร่	1	0.36
3. จำนวนโรงเรือน		
1 หลัง	227	80.78
2 หลัง	43	15.30
3 หลัง	10	3.56
4 หลังขึ้นไป	1	0.36
4. ลักษณะโรงเรือน		
ระบบเปิด	237	84.34
ระบบปิด	44	15.66
5. ประสบการณ์การเลี้ยงสุกร		
1 – 5 ปี	134	47.69
6 – 10 ปี	99	35.23
11 – 15 ปี	46	16.37
มากกว่า 15 ปี	2	0.71
6. ประเภทสุกร		
สุกรขุน	229	81.49
พ่อแม่พันธุ์	41	14.59
อื่นๆ	11	3.91

ตารางที่ 3 (ต่อ) ข้อมูลสภาพการเลี้ยงสุกร

รายการ	จำนวนเกษตรกร (N=281)	ร้อยละ
7. จำนวนสุกรในฟาร์ม		
≤ 200 ตัว	198	70.46
201 – 500 ตัว	47	16.73
501 – 800 ตัว	34	12.10
≥ 800 ตัว	2	0.71
8. จำนวนแรงงานในฟาร์ม		
1 – 2 คน	196	69.75
3 - 4 คน	78	27.76
5 – 6 คน	6	2.14
7 คนขึ้นไป	1	0.36
9. ลักษณะการเลี้ยง		
เลี้ยงแบบอิสระ	234	83.27
มีพันธะสัญญากับบริษัท	47	16.73
อื่นๆ		
10. รายได้หรือผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยต่อปี		
≤ 500,000 บาท	153	54.45
> 500,000 – 1,000,000 บาท	108	38.43
> 1,000,000 – 1,500,000 บาท	18	6.41
≥ 1,500,001 บาท	2	0.71
11. รายได้ของการเลี้ยงภายหลังจากหักต้นทุน		
กำไร	175	62.28
เท่าทุน	70	24.91
ขาดทุน	14	4.98
ไม่แน่นอน	22	7.83
12. การรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์		
ได้รับการรับรอง	25	8.90
ไม่ได้รับการรับรอง	256	91.10

3. ทิศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

จากเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 281 ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มจำนวน 25 ราย และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม จำนวน 256 ราย

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มมีทัศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์มเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถให้คำแนะนำในการรับรองมาตรฐานฟาร์ม (เห็นด้วยมาก, ค่าเฉลี่ย 4.04) การขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความสำคัญต่อการเลี้ยงสุกร (เห็นด้วยมาก, ค่าเฉลี่ย 4.00) หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมีความละเอียด ครบคลุม ชัดเจน (เห็นด้วย

มาก, ค่าเฉลี่ย 3.96) และการรับรองมาตรฐานฟาร์มก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค (เห็นด้วยมาก, ค่าเฉลี่ย 3.68)

ตารางที่ 4 ทศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม (N=25)

ทัศนคติ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	$\bar{x}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม	4 (16.00)	13 (52.00)	8 (32.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.84	0.688
2. ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความยุ่งยากซับซ้อน	1 (4.00)	18 (72.00)	5 (20.00)	1 (4.00)	0 (0.00)	3.76	0.597
3. การขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความสำคัญต่อการเลี้ยงสุกร	6 (24.00)	16 (64.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	0 (0.00)	4.00	0.866
4. หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมีความละเอียด ครบคลุม ชัดเจน	7 (28.00)	11 (44.00)	6 (24.00)	1 (4.00)	0 (0.00)	3.96	0.841
5. การปรับปรุงฟาร์มให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การรับรองของกรมปศุสัตว์สามารถทำได้ยาก	2 (8.00)	14 (56.00)	9 (36.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.72	0.614
6. ระยะเวลาในการรับรอง(คราวละ 3 ปี) มีความเหมาะสม	5 (20.00)	15 (60.00)	2 (8.00)	3 (12.00)	0 (0.00)	3.88	0.881
7. การรับรองมาตรฐานฟาร์มก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค	6 (24.00)	5 (20.00)	14 (56.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.68	0.852
8. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถให้คำแนะนำในการรับรองมาตรฐานฟาร์ม	4 (16.00)	18 (72.00)	3 (12.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.04	0.539
9. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามารถให้คำแนะนำในการรับรองมาตรฐานฟาร์ม	5 (20.00)	16 (64.00)	1 (4.00)	3 (12.00)	0 (0.00)	3.92	0.862
10. การรับรองมาตรฐานฟาร์มมีส่วนช่วยให้รายได้จากการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้น	3 (12.00)	17 (68.00)	5 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.92	0.572

เกษตรกรที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม มีทัศนคติเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์มมากที่สุดและน้อยที่สุด ได้แก่ เกษตรกรได้รับคำแนะนำหรือส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม (เห็นด้วยปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 3.34) และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม (เห็นด้วยปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 2.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ทัศนคติต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม (N=256)

ทัศนคติ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	$\bar{x}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์	27 (10.55)	30 (11.72)	83 (32.42)	63 (24.61)	45 (17.58)	2.64	1.282
2. การรับรองมาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ต่อการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร	25 (9.77)	76 (29.69)	103 (40.23)	44 (17.19)	8 (3.12)	3.26	0.960
3. เกษตรกรมีความสนใจที่จะขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม	24 (9.38)	69 (26.95)	85 (33.20)	72 (28.12)	6 (2.34)	3.13	1.003
4. เกษตรกรได้รับคำแนะนำ หรือการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม	28 (10.94)	83 (32.42)	103 (40.23)	32 (12.50)	10 (3.91)	3.34	0.965

4. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

เกษตรกรร้อยละ 5.33 มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในด้านการเลี้ยง โดยร้อยละ 2.49 มีปัญหาด้านต้นทุนในการเลี้ยง รองลงมาคือร้อยละ 1.42 มีปัญหาเกี่ยวกับราคาขายสุกร และ ร้อยละ 0.71 ไม่มีความรู้ในการควบคุมโรคและขาดแหล่งเงินทุน

เกษตรกรร้อยละ 1.42 มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม โดยร้อยละ 0.71 มีปัญหาด้านการจัดเตรียมเอกสาร และ ร้อยละ 0.35 มีปัญหาในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้ตามหลักเกณฑ์ และปัญหาเกี่ยวกับการอบรมหลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการ

ตารางที่ 6 แสดงปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
ปัญหาอุปสรรค		
1. การเลี้ยง	15	5.33
ความรู้ ด้านการควบคุมโรค	2	0.71
ต้นทุนการเลี้ยง	7	2.49
ราคาขายสุกร	4	1.42
ขาดแหล่งเงินทุน	2	0.71
2. การขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม	4	1.42
การปรับปรุงฟาร์มให้เข้าหลักเกณฑ์	1	0.35
การจัดเตรียมเอกสาร	2	0.71
การอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการ	1	0,35

สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ ≥ 40 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รายได้รวมของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท สถานที่ตั้งฟาร์มอยู่ในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี ขนาดฟาร์ม 1-5 ไร่ จำนวนโรงเรือน 1 หลัง เป็นโรงเรือนระบบเปิด ลักษณะเลี้ยงแบบอิสระ มีประสบการณ์การเลี้ยงสุกร 1-5 ปี เป็นสุกรขุน จำนวนการเลี้ยง ≤ 200 ตัว แรงงานในฟาร์ม 1-2 คน ผลตอบแทนการเลี้ยง $\leq 500,000$ บาทต่อปี และไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงแบบอิสระและจำนวนการเลี้ยงไม่มากนัก เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเลี้ยงและการได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม พบว่าการเลี้ยงแบบอิสระมีความสัมพันธ์ต่อการรับรองมาตรฐานฟาร์มในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ $P < 0.05$ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงอิสระ ส่วนใหญ่จะไม่มีการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีส่วนทำให้ต้นทุนการเลี้ยงสุกรเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากต้องมีการใช้เงินทุนในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้ตามหลักเกณฑ์การรับรอง อีกทั้งขั้นตอนการขอรับรองยังมีความยุ่งยากซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมเอกสาร และกระบวนการต่างๆ ในการขอรับการรับรอง ในทางตรงกันข้ามฟาร์มสุกรที่เลี้ยงแบบมีพันธะสัญญากับบริษัทซึ่งเป็นการเลี้ยงเชิงอุตสาหกรรมนั้น จำเป็นต้องได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคและเป็นที่ยอมรับของตลาด นอกจากนี้การเลี้ยงในลักษณะมีพันธะสัญญากับบริษัท บางบริษัทเกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนจากการเลี้ยงที่เพิ่มสูงขึ้นหากฟาร์มสุกรผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม เป็นต้น

จากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มพบว่าเกษตรกรมีความเห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่องหลักเกณฑ์การตรวจประเมินมีความละเอียด ครบคลุม ชัดเจน ระยะเวลาในการรับรองมีความเหมาะสม การรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความสำคัญต่อการเลี้ยงสุกรและมีประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค อีกทั้งการรับรองมาตรฐานฟาร์มมีส่วนช่วยให้รายได้จากการเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะยังมีความเห็นว่าขั้นตอนการขอรับการรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความยุ่งยากและการปรับปรุงฟาร์มให้ได้ตามหลักเกณฑ์สามารถทำได้ยากก็ตาม อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังมีทัศนคติว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามารถให้คำแนะนำในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มได้ ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้

การรับรองมาตรฐานฟาร์มมีทัศนคติเห็นด้วยในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการเข้าสู่ระบบหรือประโยชน์ของมาตรฐานฟาร์มต่อการเลี้ยงสุกร ความสนใจที่จะขอรับรองมาตรฐานฟาร์มรวมไปถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม ซึ่งหากมองในภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์มนั้นยังไม่ให้ความสำคัญและสนใจต่อการเข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐานเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น จำนวนการเลี้ยงที่น้อยและผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรที่ไม่ได้มากนัก ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้ตามหลักเกณฑ์ และมองว่าการลงทุนปรับปรุงโครงสร้างฟาร์มนั้นเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนในการเลี้ยงมากขึ้นในขณะที่ไม่ได้ผลตอบแทนจากการเลี้ยงเท่าเดิม นอกจากนี้การให้คำแนะนำและส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่อาจยังไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อผลักดันให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น อาจต้องเพิ่มเติมในด้านการแนะนำส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อีกทั้งการหามาตรการจูงใจในการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เช่น การกำหนดราคารับซื้อของตลาดกรณีฟาร์มผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงการทำงานด้านมาตรฐานฟาร์มของจังหวัดเพชรบูรณ์ดังนี้

1. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ควรมีแผนการส่งเสริมและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ให้เห็นประโยชน์ ความสำคัญ และสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม ทั้งนี้ควรปฏิบัติงานร่วมกันทั้งปศุสัตว์จังหวัดและปศุสัตว์อำเภอ เพื่อให้สามารถเข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง
2. ควรมีมาตรการการสร้างแรงจูงใจต่อเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานภาครัฐ ควรให้ความช่วยเหลือด้านการจัดหาแหล่งเงินทุนให้กับผู้ประกอบการในการสร้างระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์
4. ควรขยายขอบเขตงานวิจัยในสัตว์ชนิดอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการสร้างระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. 2554. คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สำหรับคณะผู้ตรวจรับรอง ฉบับรวม 16 ฟาร์มปศุสัตว์. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, นนทบุรี.
- กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์ กรมปศุสัตว์. 2560. รายงานรายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรและสุกรกรมปศุสัตว์.
- การแข่งขันในอุตสาหกรรมการผลิตสุกรใน AEC. [Online] Available : <http://www.pinanya.com/index.php?mo=3&art=42008569> . 12 พฤศจิกายน 2559.
- จิราภรณ์ เรื่องทีวีศิลป์. 2557. ธุรกิจสุกร. [Online] Available : <http://www.lhbank.co.th/content/upload/documents> . 12 พฤศจิกายน 2559.

นวลจันทร์ พารักษา และคณะ. 2551. โครงการ การศึกษาระบบตลาด ข้อตกลงสินค้าปศุสัตว์(สุกร)ในประเทศไทย. [Online] Available : <http://v-reform.org/wp-content/uploads/2012/08/Swine-contract-farming.pdf>, 12 พฤศจิกายน 2559.

ปิติพีร์ รวมเมฆ. 2557. รูปแบบและปัจจัยแห่งความสำเร็จของ Contract Farming ในประเทศไทย : กรณีศึกษา Contract Farming สุกร. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 37 ฉบับที่ 141. หน้า 50-51.
สนิท แก้วหวังสกุล. 2547. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการและการลงทุนการเลี้ยงสุกรที่มีและไม่มีระบบมาตรฐานในจังหวัดราชบุรีและนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาธุรกิจการเกษตร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์. 2559. ประชากร. [Online] Available : http://www.phetchabun.go.th/data_detail.php?content_id=5. 12 พฤศจิกายน 2559.
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์. 2560. รายงานมาตรฐานฟาร์ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560.